

## ”Nye” kalkmalerier i Fanefjord Kirke

Efter 14 måneders arbejde er konservatorerne færdige med at restaurere Fanefjord Kirkes kalkmalerier. De fremstår nu smukt og klart overalt i kirken. Restaureringen er foretaget af Nordisk Konservering under ledelse af konservator M. Sc. Peder Bøllingtoft.

Billederne blev malet i 1490-1500 af Elmelundeværkstedet. Dengang var kirken katolsk. Efter reformationen i 1536 blev billederne på et tidspunkt kalket over. I den protestantiske tro var der ikke plads til den slags i kirker.

Efter mange års overkalkning blev billederne afdækket og restaureret i perioden 1929 – 1934/35. Det foregik under ledelse af konservator Lind fra Nationalmuseet Kirken har været bemalet både på lofter, vægge og søjler. Men alle billederne i koret forsvandt, da koret blev udvidet i 1660. Og billederne på væggene har været så medtaget i 1930 af tidens tand, at de stort set ikke kunne genskabes.

Lind fandt altså billeder, som var mere eller mindre komplette. Men der, hvor man kunne forestille sig, hvordan hele billedet havde set ud, blev det malet op i restaureringen. Der er altså en del ”digtning” fra konservator Linds side. Og det er lige præcis det værk, som Lind skabte, der nu er genskabt, hverken mere eller mindre. Sådan arbejder danske konservatorer i dag.

Og der, hvor konservatorerne nu har lagt farve på for at reparere skader, der kan den nye farve tørres af med en svamp, så man ikke forhindrer, at evt. senere konserveringer kan komme tilbage til grundlaget.

Da Linds konservatorer fjernede de mange lag kalk i 1930’erne foregik det med skarpe hamre og hårde slag. Det satte nogle kraftige spor i pudslaget, som ikke blev repareret efterfølgende. Men det er sket nu på alle de hvide flader uden om billederne. Det betyder, at støv og snavs ikke fæstner sig så let på de hvide bunde. Men det betyder også, at billederne fremstår meget mere klart og tydeligt.

Billederne i den østlige ende af kirken står i dag stort set som da de blev malet omkring 1500. De er i deres helhed næsten originale.

Men i de vestlige hvælv har der været kraftige angreb af fugt og vand, fordi tårnets tag har sendt kaskader af vand ned på skibets tag, som har været utæt før i tiden. I dag er tagene tætte. I disse hvælv måtte Lind foretage store pudsreparationer, og de er faktisk blevet gentaget nu, blandt andet fordi Linds materialer til pudsning havde givet en misfarvning over tid.

Det samlede projekt omfatter også restaurering af prædikestol, altertavle og kirkens bænke. Endvidere installation af et helt nyt varmeanlæg, som skaber et bedre klima for kalkmalerier og inventar i kirken.

Det samlede budget er på ca. 9,5 mio. kr., som finansieres af et tilskud fra Kirkeministeriet på ca. 3 mio. kr. og resten af en donation fra Augustinus Fonden.

Arne Rud Christensen  
2009